

РИЗИКИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*СОРОКОТЯГА М.С., ЗДОБУВАЧ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ,
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ*

Господарська діяльність підприємств України характеризується значною мінливістю та непередбачуваністю, що є головними чинниками виникнення ризиків, які обов'язково мають бути враховані при виборі стратегії розвитку підприємства. Під час оцінки ризиків базовими величинами, що розраховуються, є величина збитків, яких може зазнати підприємство та ймовірність настання цих збитків. Одним із ефективних методів запобігання ризиків є диверсифікація. Проте і при її впровадженні можливе виникнення ризикових ситуацій, які є найскладнішою проблемою, що виникає при вирішенні питання та прийнятті рішення щодо диверсифікації діяльності підприємства. Прогнозування економічних ризиків у кожній конкретній ситуації здійснюється з урахуванням особливостей реалізації певного проекту або виконання певної угоди [1].

Для того щоб розробити найбільш повне і правильне поняття цього терміну, доцільно розглянути основні підходи до визначення поняття «ризик». А.І. Донець зазначає, що ризик – це ситуативна характеристика діяльності будь-якого виробника, що відображає невизначеність її результату і можливі несприятливі наслідки у разі невдачі [2]. Професор О.Є. Гудзь зазначає однією з мотивів диверсифікації зменшення або розподілення ризиків підприємства. В той же час звертає увагу на виявлення потенційних ризиків від самого впровадження диверсифікації залежно від стадій впровадження [3].

Диверсифікація служить страховим механізмом і підсилює конкурентні позиції підприємств. Під час упровадження диверсифікації відбувається розширення головного профілю діяльності – досягнення більшого обсягу робіт, що дає змогу отримати цінні знижки, знизити затрати на рекламу, підтримати репутацію товару на ринку, поліпшити технології обслуговування і підвищити завантаженість виробничих потужностей. Тому підприємства з диверсифікованим виробництвом відзначаються вищою стійкістю економіки, особливо в умовах мінливого зовнішнього середовища і прояву кризових явищ: інфляції, низької платоспроможності населення тощо.

---

* Науковий керівник – Таран О.М., к.е.н., доцент

Ризик безпосереднім чином пов'язаний з управлінням і знаходиться в прямій залежності від ефективності та обґрунтованості прийнятих управлінських рішень. В свою чергу однієї зі стратегій зниження ризику підприємницької діяльності в науковій літературі прийнято вважати стратегію диверсифікації діяльності. Однак впроваджуючи дану стратегію підприємство частково скорочує ризики основної діяльності, в той же час за рахунок створення нових напрямків бізнесу – з'являються нові ризики, які також можуть вплинути на підприємство в цілому.

Загальний ризик складається з двох компонентів:

1) несистематичний (диверсифікований, власний) ризик; він притаманний конкретному підприємству і підлягає зменшенню в результаті диверсифікації;

2) систематичний (не диверсифікований, ринковий) ризик; його неможливо зменшити шляхом подальшої диверсифікації, він породжується причинами, які впливають на ринок в цілому (інфляція, темпи зростання ВВП тощо) [4].

Тому виникає необхідність у формуванні моделі процесу управління ризиками на підприємстві та висвітленні методичної та аналітичної підтримки даного процесу:

1) Ідентифікація – процес розпізнавання (усвідомлення) ймовірності настання несприятливої події. Складові процесу ідентифікації: збір даних; розгляд та ідентифікації ризиків; проведення незалежної оцінки виявлених ризиків (якщо доцільно).

2) Аналіз – процес оцінки ідентифікованих ризиків на предмет вірогідності настання, рівня можливої шкоди та інших суттєвих показників для кожного конкретного випадку. Складові процесу аналізу: проведення оцінки ймовірності; створення категорій ризику; оцінка впливу ризиків; визначення тяжкості ризику; визначити терміни настання ризикової події.

3) Планування управління ризиками – розробка тактичних та стратегічних планів управління ризиками. Складові процесу планування управління ризиками: визначення пріоритетів і варіантів скорочення ризику; сформувавати відповідну стратегію управління ризиками; розробити відповідний план реагування на ризики.

4) Управління ризиками – формування управлінських рішень з впровадження відповідної стратегії. Складові процесу управління ризиками: встановлення форматів звітності; визначення якості оцінки ризиків; коригування стратегії управління ризиками [5].

Структура ризиків при диверсифікації змінюється у часі під впливом змін зовнішнього та внутрішнього бізнес-середовища, тому тільки сформулювати стратегію для управління ризиками недостатньо, потрібно мати механізм її реалізації – систему управління ризиками. В цілому диверсифікація ризиків – специфічна сфера фінансового інжинірингу, яка вимагає високого рівня знань та особливої підготовки спеціалістів.

Література.

1. Палисюк Т.Г., Князевич А.О. Обґрунтування підходів до диверсифікації ризиків підприємств. *Вісник соціально-економічних досліджень*. Одеса, 2014. Вип. 2 (53). С. 119-123.
2. Донець Л.І., Романенко Н.Г. Основи підприємництва: навч. посіб. Київ: Центр навч. л-ри, 2006. 320 с.
3. Гудзь О.Є. Управління диверсифікацією діяльності підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2015. № 1. С. 14-22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecmebi_2015_1_4 (дата звернення 04.05.2022).
4. Згурська О.М. Ризики диверсифікаційної діяльності підприємств. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління: Економіка та управління підприємствами*. Дніпро, 2019. Вип. 6 (23). С. 279-286.
5. Воронець Д.О. Модель процесу управління ризиками диверсифікації діяльності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки*. Хмельницький, 2019. № 1 С. 13-16.

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМНИМ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

***СТАХІВ О.В., ЗДОБУВАЧ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІ*,
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

За результатами узагальнення теоретико-концептуальних засад управління розвитком встановлено, що системний розвиток підприємства – це структурно-динамічні та кваліметричні трансформації у його діяльності, які сприяють оптимізації та ефективізації господарських процесів, інтенсифікують нарощення економічного потенціалу, посилюють рівень резилентності до чинників мінливого внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування, формують здатність до набуття конкурентних переваг.

---

* Науковий керівник – Августин Р.Р., д.е.н., доцент